

หน้า 27

**พัฒนาหนอนตายหยาก
เป็นสมุนไพรม้าแมลง**

ทวีศักดิ์ ชัยเรืองยศ

ส วนไพร์ไทยนอกจากจะนำมาพัฒนาเป็นประโยชน์ต่อวงการแพทย์ไทยแล้ว ยังพบว่ามีส่วนไพร์อีกหลายชนิดที่นำมาเป็นประโยชน์ต่อวงการเกษตรไทยโดยเฉพาะสกัดมาใช้เป็นสารป้องกันและกำจัดแมลงในการผลิตพืชปลอดสารพิษ ผลิตภัณฑ์จากสะเดานิยมใช้ทดแทนยาฆ่าแมลงที่นำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอันตรายต่อเกษตรกรที่ฉีดพ่น ผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อมหรือแม้แต่โล่ดินก็ใช้เป็นสารกำจัดศัตรูพืชที่มีความปลอดภัยแต่อาจจะมีความยุ่งยากที่ทำให้ปลาดาย ขณะนี้มีเรื่องที่น่าอินลิที่ มีการพัฒนามาเอา "หนอนตายหยาก" (บางคนเรียก กระเพื่อด, ปังข้าง, สดอกลีซังกำ, ไปงมดงาม) ซึ่งเป็นส่วนไพร์ไทยอีกชนิดหนึ่ง นำรามาสกัดเป็นสารฆ่าพวกเห็บและหมัด โดยเฉพาะในการฉีดพ่นในฟาร์มปศุสัตว์ รวมทั้งมีประสิทธิภาพ

ในการกำจัดแมลงศัตรูพืช อาทิ หนอนเกาะสมอ ค้าย เพี้ยกระโดดสีน้ำตาล และศัตรูตระกูลไรต่าง ๆ

หนอนตายหยาก จัดเป็นไม้เถาอึ้มลูกใช้รากมาสกัดเป็นสารฆ่าแมลงได้ คุณวรพงษ์ บุญศรี เจ้าของสวนแสนรัก (อาณาจักรสวนไพร์) อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่ โทร. (01) 4486550 เป็นผู้ที่พัฒนาสวนไพร์หนอนตายหยากมาใช้ในวงการเกษตรเพื่อทดแทนยาฆ่าแมลงโดยมีจุดประสงค์ที่จะให้คนไทยได้บริโภคพืชที่ปลอดสารพิษ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน หนอนตายหยากจัดเป็นไม้เถาอึ้มลูกที่มีความสูงประมาณครึ่งเมตร ขึ้นตามป่าร้อนชื้นทั่วไป ในอดีตพบมากในป่าภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลักษณะของรากเป็นรูปกระสวยออกเป็นกระจุกคล้ายกับกระชาย ในตำรายาไทยระบุสรรพคุณไว้ชัดเจนว่า ใช้รากของหนอนตายหยากทุกหมัก

น้ำ ใช้ส่วนน้ำเป็นยาฆ่าหนอนและกำจัดเห็บ แต่ขณะนี้ในธรรมชาติเหลือต้นหนอนตายหยากน้อยมาก คุณวรพงษ์ สามารถนำมาพัฒนาปลูกเป็นพืชเศรษฐกิจเหมือนพืชเกษตรทั่วไปได้ สำหรับการปลูก ถ้าปลูกแบบชาวบ้านก็จะยกเอาทั้งหัวไปปลูก เหมือนกับการปลูกกระชาย แต่ถ้าใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่จะเอาที่เจริญพันธุ์ไปทำการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ โดยใช้ระยะปลูกระหว่างกอประมาณ 50 เซนติเมตร ระยะระหว่างแถว 1 เมตร ถ้าปลูกในที่โล่งแจ้งแนะนำให้ใช้ตาข่ายพรางแสงด้วยจะเจริญเติบโตค่อนข้างดี ตั้งแต่เริ่มปลูกหนอนตายหยากใช้เวลาประมาณ 1

ปีครึ่ง สามารถเก็บรากสดส่งขายได้ ผลผลิตต่อไร่ของหนอนตายหยาก 3,000 กิโลกรัม ขายหัวสดได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 20 บาท คุณวรพงษ์ นอกจากจะปลูกหนอนตายหยากของตนเองแล้วยังได้ทำการส่งเสริมให้ชาวบ้านในละแวกใกล้เคียงจำนวน 300 คน ปลูกด้วยในพื้นที่รวมทั้งสิ้นกว่า 100 ไร่ โดยรับซื้อหัวสด (ราก) ของหนอนตายหยากจากชาวบ้านในราคากิโลกรัมละ 20 บาท โดยปกติแล้วต้นหนอนตายหยากที่มีการดูแลรักษาดีพอประมาณในพื้นที่ปลูก 1 ไร่ จะได้ผลผลิตหัวสด (ราก) ประมาณ 3,000 กิโลกรัม (3 ตัน) ชาวเกษตรกรที่มีการฆ่าจะสะสมอยู่ที่รากและเมื่อนำเอาหัวสดไปสกัดเป็นน้ำยาเพื่อใช้ฉีดพ่นฆ่าแมลงจะได้อัตราน้ำยาต่อหัวสด 1:10 กล่าวคือ ปริมาณหัวสด 3,000 กิโลกรัม จะผลิตเป็นน้ำยาได้ประมาณ 300 ลิตร ปัจจุบันมีข้อมูลที่น่าสนใจว่าประเทศสวีเดนแลนด์ได้มีการสั่งซื้อผลิตภัณฑ์จากหนอนตายหยากเฉลี่ย

เดือนละประมาณ 3,000-4,000 ลิตร โดยนำเอามาใช้ฉีดพ่นฆ่าเห็บหมัด ไร และแมลงศัตรูอื่น ๆ ในฟาร์มปศุสัตว์หลายแห่งในประเทศสวีเดนแลนด์ ปรากฏว่าได้ผลเป็นที่น่าพอใจสำหรับการนำเอาน้ำยาหนอนตายหยากมาใช้ในการป้องกันและกำจัด

แมลงและไรศัตรูพืช และนำไปใช้น้ำยาหนอนตายหยากอัตรา 40 ซีซีต่อน้ำ 20 ลิตร และมีประสิทธิภาพในการควบคุมแมลงและไรได้นานประมาณ 7-15 วัน จัดเป็นสารฆ่าแมลงชนิดถูกตัวตายที่ค่อนข้างมีความปลอดภัยต่อผู้ฉีด ผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม ราคาขายถึงเกษตรกรเฉลี่ยขวดละประมาณ 300 บาท (ขนาดบรรจุ 500 ซีซี) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับราคาสารสกัดจากสะเดาจะมีราคาถูกกว่า หนอนตายหยากนับเป็นส่วนไพร์อีกชนิดหนึ่งที่จะเป็นอีกแนวทางเลือกหนึ่งของเกษตรกรไทยในการผลิตพืชปลอดสารพิษ.

▲ สวนไพร์หนอนตายหยาก